

Her og Nå ble med Bjørn Kjos og UNICEF til Mali

Gir barna en hjelpende hånd

– Barna i Mali har ingenting og er likevel fulle av livsglede og håp. Det mest meningsfulle vi kan gjøre er å hjelpe dem som trenger det mest, sier Bjørn Kjos. Sammen med UNICEF fylte Norwegian-sjefen et fly med nødhjelp og reiste til Mali. Her og Nå ble med på turen.

**Ekksklusivt
i Her og Nå!**

BEVEGET:
– Jeg har følt meg hjelpeløs og jeg har ønsket å ta med meg barn ut og gi dem et bedre liv, røper Bjørn, her i landsbyen han besøkte i Mali der barna har det godt og trygt.

FREMTIDSHÅP: Konflikten i Mali drev hundretusener på flukt, og mange familier har mistet alt de eide. Nå er gjenoppbyggingen av landet i gang, og Norwegian og UNICEF er med på å bidra.

I Mali

TEKST: **TINE HOLM**
FOTO: **TRULS BREKKE/UNICEF, NORWEGIAN**

– **DET ER** forferdelig at små barn dør bare fordi de ikke har mat. Hadde noen av disse kommet til klinikken én dag senere, ville de kanskje ikke klart seg. Det er tøft å se det med egne øyne.

Vi er på et sykehus i Bamako i Mali. Norwegian-sjef Bjørn Kjos (70) er tydelig berørt. I små rom inne på sykehuset møter vi mødre med kritisk syke barn. En mor gråter av lettelse fordi sønnen er bedre. Da gutten kom inn, var han så svekket at han måtte få sondenæring. Nå avviser han moren, han ligger med ryggen til.

Når hun tar ham i fanget, vil han ikke ha melken som hun gir ham med skje.

– Jeg trenger medisiner, trygler mammaen.

Den lokale UNICEF-representanten forklarer at melken inneholder alle de medisinene gutten trenger.

– Barna som kommer hit er ofte ekstremt tynne på grunn av underernæring, infeksjoner og diarre. De trenger hjelp for å begynne å spise igjen, opplyser han.

EN AV grunnene til at barna overlever ser vi i et rom der det er stuet pakket med Plumpy'Nuts. Det er slik nødmat som er med i flylasten.

VARMT MØTE: – Vi tar for mye for gitt i Norge. Det er godt å se hvor takknemlige disse barna er som har så lite, sier Bjørn. De blide jentene på grunnskolen i Toumou syntes det var stor stas å få besøk av Norwegian-sjefen.

FULLT FLY: Her lastes flyet med mat, leker og skolebøker i København: F.v. Camilla Viken, generalsekretær i UNICEF Norge, Bjørn Kjos og statssekretær i UD, Marit Berger Røsland.

– Det er godt å se at hjelpen kommer frem, og at det vi gir er treffsikkert, nevner Bjørn etterpå.

Utenfor sykehuset sitter mødre i en ring og leker med barna sine. De lærer hvor viktig det er å amme og at barna blir raskere friske av kos og omsorg.

– For et fint sted, sier Bjørn beveget.

VI SKRUR klokken omtrent et døgn tilbake. I regi av Norwegian og UNICEF skal han til Mali for å dele ut mat, leker og skolebøker. Etter å ha lastet 13 tonn med nødhjelp ombord i flyet i København er vi nå på kurs mot Afrika.

Bjørn sitter alene foran i flyet med ørepropper i ørene, opptatt

med kontorarbeid på pc-en. Ofte hører han klassisk musikk, men i dag bruker han proppen for å stenge flystøyen ute. Foran i hyllen er en bok. Norwegian-sjefen er «bokoman».

Bjørn fremstår beskjeden, og svarer kort og bestemt. Dette er ikke en mann som er lett å vippe av pinnen. Men av måten han svarer på, er det tydelig en mann som også har sterke følelser.

– Jeg har alltid vært svak for unger. Å hjelpe barn er det mest meningsfulle jeg er med på. Det er forferdelig at krig ødelegger så mange menneskers liv. Jeg blir trist og lei meg.

– Det er Bjørn som blir berørt, ikke Norwegian-sjefen. Jeg vil gi

”Å hjelpe barn er det mest meningsfulle jeg er med på

VIL HJELPE: – Å hjelpe barn som desperat trenger det, er det mest meningsfulle jeg gjør, sier Bjørn. Her hilser han på hjerteknuseren Isa Koni (11 md.) som behandles for infeksjoner på sykehuset i Bamako. Moren heter Fadimata Tuuri (36). Isa er hennes sjette barn.

HIGH FIVE: Bjørn Kjos har reist på flere turer i samarbeid med UNICEF. Her er han i Den sentralafrikanske republikk for tre år siden.

TANKEFULL: Bjørns tidligere nødhjelpsturer har satt spor. – Jeg blir trist og lei meg når jeg møter barn som lider. Det verste jeg har opplevd er å møte barn som skulle dø av aids fordi de ikke fikk medisinen som kunne reddet dem.

noe tilbake til samfunnet og tror på UNICEFs metoder, sier han.

PÅ GARDERMOEN sto han i køen til sikkerhetskontrollen som vanlige passasjerer.

– Bjørn er med folket, sa fotografen. – Det er slik han er.

Ifølge Bjørn selv ble han vekket under en reise til Tanzania med kona Gerd på 70-tallet. Hun var flyvertinne, stasjonert i Delhi og de laget sin egen nødhjelp-aksjon:

– Det gikk opp et lys da jeg så fattigdommen med egne øyne. Vi delte ut klær til fattige, og opplevde at de trengte hjelpen så desperat.

Nå, mange år etter, jobber en av døtrene, Guri, i UNICEF.

– Det er klart hun har vært med å påvirke meg til å engasjere meg i hjelpearbeid, sier han.

Da hun viste en film fra en av nødhjelpsturene på 70-årsdagen hans, fikk han klump i halsen.

– Det var rørende, forteller han.

Rundt middagsbordet hos Kjos går praten ofte om fattigdom og krigens ødeleggelser. Kontrasten fra hans egne tre

REDDER LIV: Med på turen var stolte kolleger som jobbet gratis: Her får de håndplukkede Norwegian-ambassadørene se rommet på sykehuset i Bamako der den livreddende maten blir lagret.

**HÅP
FOR BARNA:**
– At barna får gå på skole og lærer å lese og skrive er så viktig, sier Bjørn, her med stolt skoleelev Moctar Kong (11) på den UNICEF-drevne grunnskolen i landsbyen Toumou.

” Det gikk opp et lys da jeg så fattigdommen med egne øyne på 70-tallet

barn og fem barnebarn som har alt og nøden vi skal møte i Mali er ubeskrivelig.

– Vi tar for mye for gitt i Norge. Det gjelder både mine egne og andre. I Norge handler alt om å få ny iPhone. I Mali vet ikke barna hva iPhone er.

INNTRYKKENE FRA tidligere turer med UNICEF er mange: Det verste han har opplevd er å møte små barn som skal dø av aids: Det var i Kiev. Barna fikk ikke medisinen som kunne hindret dem i å bli smittet av moren.

– Bli uforskyldt. Det var grusomt.

Sterkt inntrykk gjorde det også å møte en gutt på syv i Malawi som tok seg av fem mindre søs-

ken. Moren var død av aids og faren forsvunnet.

– Regntiden var verst, for de hadde ikke tak på hytta, sa gutten. De ble ranet og han ønsket seg lås. «Men du har jo ikke dør», sa jeg.

Bjørn sørget for at gutten fikk både tak og dør på hytta.

Hjerteskjærende var også møtet med Bangui. En hel landsby måtte flykte fra borgerkrig og bodde i ytterste fattigdom i gamle, parkerte fly. Han møtte en jente som studerte medisin.

– Jeg følte meg hjelpeløs som ikke kunne få henne ut.

BJØRN ER engasjert nå. Han forteller om mannen han møtte på et hotell i Malawi. Han drev maisfabrikk, men så kom nød-

hjelp i form av mais og ingen ville lenger ha varene hans.

– Skal vi gi nødhjelp må vi være bevisst og ikke ødelegge det som fungerer.

Han blir sjelden syk på reise, men han har vært redd én gang, i Tanzania. Det var på den private turen da han og kona Gerd ga bort egne klær til fattige: Han ble angrepet med kniv. En gutt var fortvilet fordi det ikke var mer klær igjen å dele ut og ville ha klokka hans og mer.

– Jeg ga ham litt penger og han roet seg og gikk, minnes Bjørn, vel vitende om at gutten handlet fordi han sårt trengte hjelp.

VI ER fremme i Bamako og har overnattet på hotell Onomo, som

er sikkerhetsklarert av FN. Av trygghetshensyn har rommene våre kun vindu ut mot bakgården. Nå haster vi av gårde mot landsbyen Toumou, tre timer unna. Der skal vi møte skolebarn.

Sammen med oss er to UD-ansatte og en statssekretær. Det har vært terror i Bamako, og vi blir passet godt på: Foran i hver bil sitter en sikkerhetsvakt. Vi kjører flere biler i kolonne. En politiskorte er med deler av veien. Kvelden før har vi sett en mann med gevær i gaten, men i dag er alt rolig.

Bjørn ser ut av vinduet og rister på hodet over alt søppelet: Golde jorder der det skulle vokst korn og grønne vekster er fylt med tusenvis av sorte plastposer.

– Jordbruk, sier han.

HJERTESAK: Hjemme hos familien Kjos går praten ofte om fattigdom og krigens grusomme ødeleggelser. Bjørns datter Guri jobber i UNICEF.

LUNSJTID: Det er tid for lunsj i landbyen Toumou. På menyen står en spesiell grøt for barn som forebygginger underernæring. – God grøt, den var søt, fortalte Bjørn etter en smaksprøve.

HØVDINGENE MØTES: Bjørn Kjos og landdirektør Fran Equiza i UNICEF Mali hilser på landsbyhøvdingen i Toumou.

ETTERTANKE: – Vi som bor i Norge har trukket vinnerloppet, sier Norwegian-sjefen. Som alltid har Bjørn passet på seg, etter at han ble stoppet på en privat reise og bedt om å identifisere seg.

” Vi har mye å lære av barna. De har lite, men er fulle av guts og håp

– Vi må få til jordbruket her for å få landet opp å stå.

Bjørn er oppvokst på gård og han er opptatt av vann: Selv om Mali er et ørkenland, går det store elver her. Men folk mangler mulighet til å lagre vannet til tørkeperioden. Landet har ikke engang ressurser til å skaffe traktorer.

– Jeg pleier å si at vi skulle sendt ned 200 bønder fra Hedmark, sier han med et smil.

NORWEGIAN-SJEFEN MENER vi bør hjelpe folk til å klare seg selv der de er, ikke fjerne ressurspersoner fra landene.

I landsbyen møter vi glade barn. De lærer alfabetet gjennom allsang i klasserommet. Bjørn setter seg ned og lærer noen av dem high five. Ansiktet er et stort smil, for her møter han barn som UNICEF har hjulpet til skolegang.

– Det som gir meg mest er

å møte barn som har lite, men som likevel er fulle av livsglede, guts og håp. Vi har mye å lære av dem, sier han.

– Se på denne gutten her, han var borte fra skolen i fire år, men han kom tilbake og nå er han tillitslev i klassen, skryter læreren. Gutten reiser seg stolt, og læreren skriver navnet hans på tavlen: Mouhazi.

– Når de lærer å lese og skrive, er de et godt stykke på vei. Det er håp for neste generasjon, stadfester Bjørn.

DET ER sent når vi kommer tilbake til hotellet, og Bjørn tillater seg et lite sukk. Selv en tøffing som Kjos kan merke det på kroppen.

– Erru gæren, svarer han. Det som holder ham gående er powernaps, forklarer han, og går for å skifte til mottagelsen samme kveld arrangert av UNICEF lokalt.

VIKTIG LÆRDOM:
– Når de lærer å lese og skrive, er de et godt stykke på vei. Det er håp for neste generasjon, slår Bjørn Kjos fast.

Under lunsjen på UNICEFs lokale kontor i Bamako neste dag diskuterer han motor med kolleger. Bjørn er miljøbevisst og kjører elbil. Han er lite selvhøytidelig. Når vi lurer på hvordan skjorten hans fortsatt kan nystroket ut etter den lange bilturen, ler han.

– Har jeg pent strøkne skjorter, skyldes det min fantastiske kone.

Men kona er ikke med på turen og da vi skal dra, oppdager han at slipset er falt ned på gulvet.

– Jeg må vel ha det på når jeg skal representere på flyplassen, sier han guttaktig og ler sin karakteristiske latter. Han skal møte sjefen for UNICEFs kontor og Malis myndigheter til en høytidelig seremoni.

ETTER TO intense døgn i Mali er vi på vei hjem. Bjørn ser sliten ut. Hjemme venter en fjelltur med

kona. Han har kommunisert med henne på SMS om kveldene for å forsikre om at han er i trygghet. Nå gleder han seg til å stå slalåm med barnebarna i påsken. Familien betyr alt og gir ham stabilitet. Men han ser ikke for seg noen pensjonisttilværelse ennå.

– Jeg har det veldig bra og trives like godt hjemme som på reise, forsikrer han.

Igjen nevner han det mest gledesfylte med turen: De lykkelige barna på skolen.

Mer bekymret er UNICEF som bare har Plumpy'Nuts nok til deler av 2017. For å fortsette å redde liv i det tørkerammede landet, trenger de penger til livreddende nødhjelp. Bjørn er klar for en ny kong neste år. Men nå svarer kong Norwegian som kong Harald.

– Vi kan ikke redde hele Afrika. ■

Fakta

SAMMEN FOR AFRIKA: Norwegian og UNICEF har samarbeidet om «Fyll et fly»-aksjonen siden 2007. Her er Bjørn Kjos sammen med generalsekretær i UNICEF, Camilla Viken.

«Fyll et fly»-aksjonen

For tredje gang har Norwegian gjennomført «Fyll et fly»-aksjonen sammen med UNICEF. Norwegian samlet inn 1 million kroner fra passasjerer og samarbeidspartnere til nødhjelp. I mars fylte Bjørn Kjos et Norwegian-fly med mat, leker og skolesaker som ble delt ut til trengende barn i Mali i Vest-Afrika.

Grunnet en væpnet konflikt som startet i 2012 har mange barn i Mali mistet alt. Underernæring og høy dødelighet er et stort problem i republikken med 19 millioner mennesker. 1 av 4 barn sulter. UNICEF har gjenåpnet skoler, sørger for hygieniske forhold og driver helsesentre. Mali er med i årets TV-aksjon.

795 millioner mennesker i verden sulter. Plumpy'Nut (en næringsrik peanøttmasse) som UNICEF og Norwegian hadde med til Mali, redder liv. Det koster bare 150 kroner å redde et barns liv. Du kan fremdeles bidra ved å sende SMS med kodeord FLY til 2040 (kr 200).

Kilde: UNICEF

Denne reportasjen ble tilrettelagt av UNICEF og Norwegian.

HJERTEVART: Her er hele gjengen som med humør og stor innsatsvilje gjorde dugnad i Afrika for fattige barn i nød. Foran i midten Bjørn Kjos med Camilla Viken, generalsekretær i UNICEF Norge (tv.) og statssekretær i UD Marit Berger Røsland.